

สรุปสำหรับผู้บริหาร
การสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2552
(พฤติกรรมการบริโภคอาหาร)

สำนักงานสถิติแห่งชาติ จัดทำการสำรวจพฤติกรรมการดูแลสุขภาพของประชากร พ.ศ. 2552 ในด้านการบริโภคอาหาร เช่น การบริโภคอาหารมื้อหลัก การบริโภคอาหารว่าง รสชาติอาหารและวิธีการปรุงอาหารที่รับประทานเป็นประจำ และความถี่ในการบริโภคอาหารแต่ละประเภท ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวมีผลต่อภาวะสุขภาพของประชากร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน 2552 จากประชากรที่มีอายุ 6 ปีขึ้นไป จำนวน 67,700 คน ในทุกจังหวัดทั่วประเทศ สำหรับผลการสำรวจสรุปได้ดังนี้

1. การบริโภคอาหารมื้อหลัก

จากผลการสำรวจ พบว่า ร้อยละ 87.1 ของคนไทยทานอาหารมื้อหลักในแต่ละวันครบ 3 มื้อ รองลงมา คือ ผู้ที่ทานอาหาร 2 มื้อและทานมากกว่า 3 มื้อ (ร้อยละ 8.0 และร้อยละ 4.7 ตามลำดับ) ส่วนผู้ที่ทานเพียง 1 มื้อมีเพียงร้อยละ 0.2

ประชากรวัยเด็ก (6-14 ปี) มีสัดส่วนของการบริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อสูงสุด (ร้อยละ 90.1) รองลงมาคือ วัยสูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) วัยเยาวชน (15-24 ปี) และต่ำสุดคือ วัยทำงาน (25 – 59 ปี) ร้อยละ 86.0

ตารางที่ 1 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตามการบริโภคอาหารมื้อหลักและกลุ่มอายุ (ปี 2552)

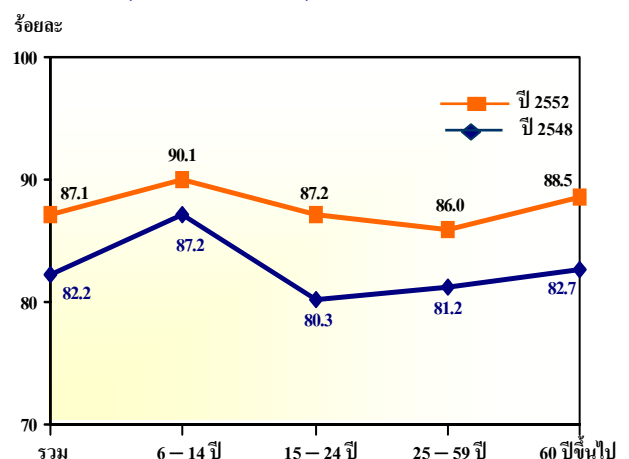
กลุ่มอายุ	การบริโภคอาหารมื้อหลัก			
	มากกว่า 3 มื้อ	3 มื้อ	2 มื้อ	1 มื้อ
รวม	4.7	87.1	8.0	0.2
6-14 ปี	7.1	90.1	2.7	0.1
15-24 ปี	5.1	87.2	7.6	0.1
25-59 ปี	4.4	86.0	9.4	0.2
60 ปีขึ้นไป	4.0	88.5	7.4	0.1

2. การบริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อ

เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2548 พบว่า ประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.9 คือจากร้อยละ 82.2 ในปี 2548 เป็นร้อยละ 87.1 ในปี 2552

ประชากรวัยเด็ก ซึ่งมีสัดส่วนการบริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อสูงสุดนั้นมีสัดส่วนของการบริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2.9 ส่วนกลุ่มอายุอื่นๆ พบว่า มีสัดส่วนดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะเยาวชน (15-24 ปี) และผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) คือ เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 และ 5.8 ตามลำดับ

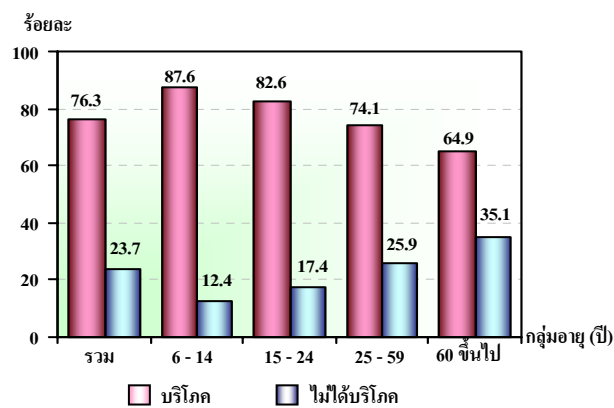
แผนภูมิ 1 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่บริโภคอาหารมื้อหลักครบ 3 มื้อ จำแนกตามกลุ่มอายุ (ปี 2548 และ 2552)

3. การบริโภคอาหารว่าง

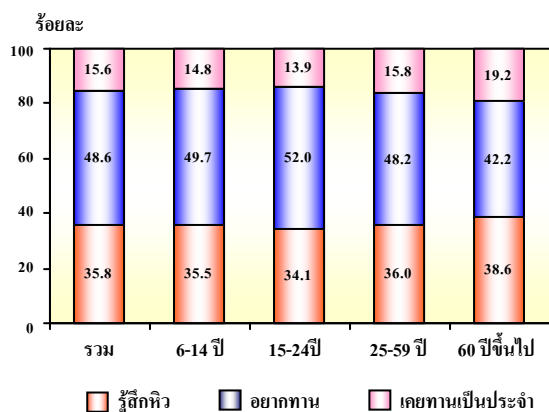
จากผลการสำรวจพบว่า ผู้ที่บริโภคอาหารว่าง มีทั้งสิ้น 46.8 ล้านคน หรือประมาณ 3 ใน 4 ของประชากร อายุ 6 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 76.3) โดยประชากรวัยเด็กมีอัตราการบริโภคอาหารว่างสูงสุด (ร้อยละ 87.6) รองลงมาคือวัยเยาวชน (ร้อยละ 82.6) วัยทำงาน (ร้อยละ 74.1) และต่ำสุดคือวัยสูงอายุ (ร้อยละ 64.9)

แผนภูมิ 2 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม การบริโภคอาหารว่างและกลุ่มอายุ (ปี 2552)

ในกลุ่มผู้ที่ทานอาหารว่างนั้น เกือบครึ่งหนึ่งที่ทานเพราะอยากทาน (ร้อยละ 48.6) รองลงมาคือทานเพราะหิว (ร้อยละ 35.8) และเพราะได้เวลาทาน/เคยทานเป็นประจำ (ร้อยละ 15.6) และเป็นลักษณะที่เหมือนกันในทุกกลุ่มอายุ

แผนภูมิ 3 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป ที่บริโภคอาหารว่าง จำแนกตามสาเหตุที่บริโภคอาหารว่าง และกลุ่มอายุ (ปี 2552)

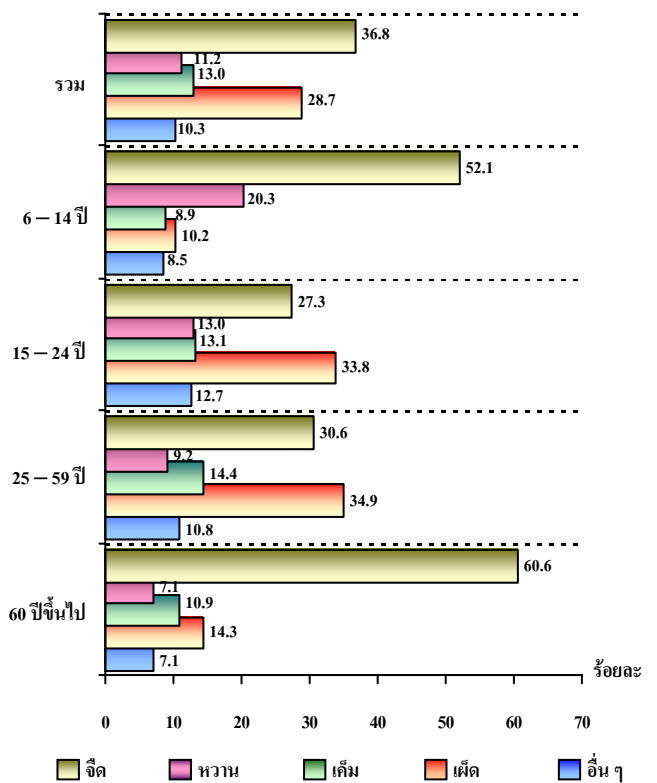

4. รสชาติอาหารมื้อหลักที่รับประทานเป็นประจำ

สำหรับรสชาติอาหารที่ทานเป็นประจำ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ทานรสจืดมากที่สุด (ร้อยละ 36.8) รองลงมาคือรสเผ็ด (ร้อยละ 28.7) รสเค็ม (ร้อยละ 13.0) รสหวาน (ร้อยละ 11.2) และรสอื่นๆ เช่น รสเปรี้ยว และรสชาติกลางๆ (ร้อยละ 10.3)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มอายุ พบว่า พฤติกรรมการบริโภคมีลักษณะแตกต่างกันตามวัย คือ วัยเด็กกินกว่าครึ่งหนึ่งบริโภคอาหารรสจืดเป็นประจำ รองลงมาคือรสหวาน ส่วนเยาวชนและวัยทำงานบริโภคอาหารรสเผ็ดมากขึ้นและรสจืดน้อยลง แต่เมื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ จะบริโภคอาหารรสจืดมากขึ้นและรสเผ็ดลดลง

แผนภูมิ 4 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม รสชาติอาหารที่ทานเป็นประจำและกลุ่มอายุ (ปี 2552)

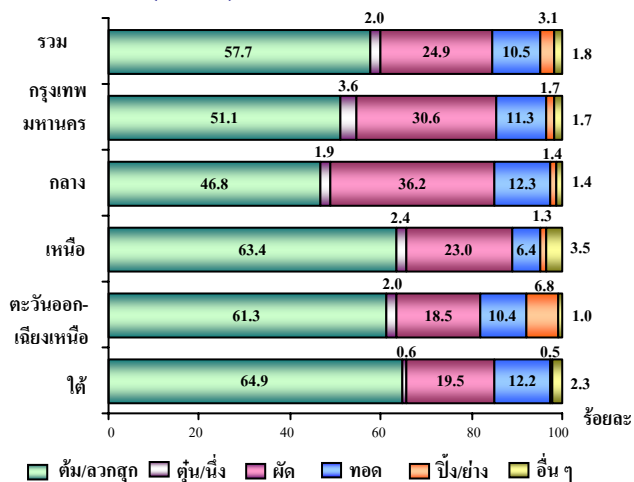

5. วิธีปรุงอาหารที่รับประทานเป็นประจำ

ประชากรไทยมากกว่าครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 57.7) ทานอาหารที่ปรุงด้วยวิธีต้มหรือลวกสุก รองลงมา คือ ผัด ทอด ปิ้ง/ย่าง ตุ่น/นึ่ง และวิธีอื่น ๆ

ประชากรในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร มีสัดส่วนการทานอาหารที่ปรุงโดยใช้น้ำมัน ได้แก่ อาหารประเภทผัดและทอดสูงกว่า ภาคอื่นๆ (ร้อยละ 48.5 และร้อยละ 41.9 ตามลำดับ) สำหรับภาคใต้ ภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากกว่าร้อยละ 60 ที่ทานอาหารปรุงด้วยวิธีต้มหรือลวกสุก แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การทานอาหารที่ปรุงด้วยวิธีปิ้ง/ย่าง พบสูงสุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ร้อยละ 6.8)

แผนภูมิ 5 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม วิธีปรุงอาหารที่ทานเป็นประจำ และภาค (ปี 2552)

6. ความถี่การบริโภคอาหารแต่ละกลุ่ม

เมื่อจำแนกอาหารเป็น 8 กลุ่ม พบว่า ความถี่ในการบริโภคอาหารแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกัน ดังนี้ การบริโภคอาหารกลุ่มที่ร่างกายต้องการเป็นประจำ ได้แก่ กลุ่มเนื้อสัตว์และกลุ่มผัก/ผลไม้สด ผู้ที่ทาน 3-4 วันขึ้นไป/สัปดาห์ มีสัดส่วนสูงสุด(ร้อยละ 79.7 และร้อยละ 90.4 ตามลำดับ) โดยเฉพาะกลุ่มผัก/ผลไม้สดมีผู้ที่ทานทุกวันเกินครึ่งหนึ่ง (ร้อยละ 58.0)

สำหรับกลุ่มอาหารที่ทานเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและกลุ่มแร่ธาตุ วิตามิน พบว่ามีเพียงร้อยละ 9.2 และ 11.7 ที่ทานโดยกลุ่มผู้สูงอายุ (60 ปีขึ้นไป) มีสัดส่วนของการทานอาหารกลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหารและกลุ่มแร่ธาตุ วิตามินสูงกว่ากลุ่มอายุอื่นๆ (ร้อยละ 15.8 และร้อยละ 17.0 ตามลำดับ)

ตาราง 2 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไป จำแนกตาม ความถี่ในการทานอาหารที่ร่างกายต้องการต่อสัปดาห์ และกลุ่มอายุ (ปี 2552)

กลุ่มอาหาร และกลุ่มอายุ (ปี)	ความถี่ในการบริโภค (ต่อสัปดาห์)				
	ไม่ทาน	ทาน 1-2 วัน	ทาน 3-4 วัน	ทาน 5-6 วัน	ทานทุกวัน
กลุ่มเนื้อสัตว์และผลิตภัณฑ์	1.7	18.6	24.6	17.5	37.6
6 - 14	0.9	16.4	24.0	18.7	39.9
15 - 24	1.0	16.9	24.4	18.0	39.7
25 - 59	1.6	18.1	24.6	17.5	38.1
60 ปีขึ้นไป	3.9	26.0	25.2	15.0	29.9
กลุ่มผักและผลไม้สด	1.1	8.5	15.7	16.7	58.0
6 - 14	2.4	14.0	20.6	15.2	47.8
15 - 24	0.8	8.4	16.9	18.1	55.8
25 - 59	0.8	7.4	14.6	16.8	60.4
60 ปีขึ้นไป	1.0	7.7	13.6	16.4	61.3
กลุ่มผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร	90.8	5.2	1.6	0.6	1.8
6 - 14	94.5	2.9	1.2	0.4	1.1
15 - 24	93.8	4.0	0.9	0.4	1.0
25 - 59	90.4	5.5	1.7	0.6	1.8
60 ปีขึ้นไป	84.2	8.1	2.6	1.3	3.8
กลุ่มแร่ธาตุ วิตามิน	88.3	5.6	2.1	0.7	3.2
6 - 14	87.3	5.6	2.5	1.1	3.4
15 - 24	90.6	5.2	1.9	0.4	1.9
25 - 59	89.0	5.5	1.9	0.6	3.0
60 ปีขึ้นไป	83.1	6.7	2.8	1.3	6.2

ส่วนอาหารในกลุ่มที่ส่งผลเสียต่อสุขภาพ หากบริโภคมากเกินไป ได้แก่ กลุ่มอาหารที่มีไขมันสูง กลุ่มขนมสำหรับทานเล่น/ขนมกรุบกรอบ กลุ่มอาหารประเภทจานด่วนทางตะวันตก และกลุ่มเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม/เครื่องดื่มที่มีรสหวาน พบว่าในกลุ่มอาหารที่มีไขมันสูง ส่วนใหญ่คนไทยทาน 1-2 วัน/สัปดาห์ (ร้อยละ 47.3) รองลงมาคือทาน 3-4 วัน/สัปดาห์ และมีประมาณร้อยละ 10 ที่ไม่ทาน

สำหรับกลุ่มชนมสำหรับทานเล่น/ขนม
 กรูบกรอบ พบว่าเกือบครึ่งหนึ่งที่ไม่ทาน (ร้อยละ 49.0)
 และเมื่อพิจารณาความถี่ของการทานขนม
 กรูบกรอบตามวัย พบว่ากลุ่มเด็ก(6-14ปี) ทานทุกวัน
 สูงกว่าวัยอื่น คือ ร้อยละ 36.8 ส่วนวัยเยาวชนและ
 วัยทำงานส่วนใหญ่จะทาน 1-2 วัน/สัปดาห์
 รองลงมาคือ 3-4 วัน/สัปดาห์

กลุ่มอาหารประเภทจานด่วนทางตะวันตก
 พบว่ามากกว่า 4 ใน 5 ที่ไม่ทาน (ร้อยละ 85.8)
 ส่วนกลุ่มเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม/เครื่องดื่มที่มี
 รสหวาน พบว่าประมาณ 1 ใน 3 ไม่ดื่ม ส่วนกลุ่มที่ดื่ม
 พบว่ามีสัดส่วนของการดื่มทุกวัน และ
 ดื่ม 1-2 วัน/สัปดาห์ใกล้เคียงกัน คือ ร้อยละ 25.3
 และร้อยละ 22.9 ตามลำดับ และพบว่าผู้ที่อยู่ในวัย
 ทำงานทานทุกวันถึงร้อยละ 31.3

**ตาราง 3 ร้อยละของประชากรอายุ 6ปีขึ้นไป จำแนกตาม
 ความถี่ในการทานอาหารที่เสี่ยงต่อสุขภาพ
 ต่อสัปดาห์ และกลุ่มอายุ (ปี 2552)**

กลุ่มอาหาร และกลุ่มอายุ (ปี)	ความถี่ในการบริโภค (ต่อสัปดาห์)				
	ไม่ทาน	ทาน 1-2 วัน	ทาน 3-4 วัน	ทาน 5-6 วัน	ทานทุกวัน
กลุ่มอาหารไขมันสูง	10.0	47.3	25.3	9.3	8.1
6 - 14	5.3	43.1	29.7	11.2	10.7
15 - 24	6.2	47.3	26.7	10.6	9.2
25 - 59	10.2	47.9	25.0	9.1	7.8
60 ปีขึ้นไป	19.7	49.0	20.1	5.8	5.4
กลุ่มขนมสำหรับทานเล่น/ ขนมกรูบกรอบ	49.0	26.4	10.7	4.9	9.1
6 - 14	4.1	21.1	22.3	15.8	36.8
15 - 24	23.8	36.0	20.0	7.8	12.3
25 - 59	60.9	27.5	6.7	2.1	2.8
60 ปีขึ้นไป	80.9	14.1	2.9	0.7	1.3
กลุ่มอาหารประเภทจานด่วน ทางตะวันตก	85.8	11.8	1.6	0.6	0.3
6 - 14	76.5	18.9	2.9	1.2	0.5
15 - 24	76.6	19.3	2.7	1.0	0.3
25 - 59	88.6	9.6	1.1	0.4	0.3
60 ปีขึ้นไป	96.6	3.0	0.3	0.1	0.1
กลุ่มเครื่องดื่มประเภทน้ำอัดลม และเครื่องดื่มที่มีรสหวาน	31.3	22.9	13.6	6.8	25.3
6 - 14	31.3	28.8	19.5	7.2	13.2
15 - 24	25.6	27.7	18.5	7.4	20.9
25 - 59	27.8	21.3	12.2	7.4	31.3
60 ปีขึ้นไป	55.4	17.0	6.5	3.1	18.1